

Indiener: B.R. (Bouke) Winters

Datum indiening vraag: 12.12.2023

Datum verzending antwoord: 28 december 2023

Onderwerp: 5G Zendmasten (straling)

Naar aanleiding van de brief bij ingekomen stukken raad (intern); Brief inwoner Neede over bezwaar mast Steenweg Rietmolen.

Vraag: Klopt het dat voor een 5G antenne geen vergunning nodig is en voor de antenne-installatie (de mast) wel? Welke vrijheid hebben de telecomaانبieders met de uitrol van 5G antennes?

Antwoord:

Frequenties voor mobiele communicatie worden landelijk en techniekneutraal geveild en vergund door de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur. Als gemeente hebben wij geen invloed op het gebruik van een bepaalde frequentie of het aan- of uitzetten van een bepaalde antennetechniek (zoals 4G of 5G).

In het verlengde hiervan is voor het plaatsen van antennes (bijvoorbeeld 5 g antennes) landelijk bepaald dat hiervoor geen vergunning is vereist. Deze kunnen dus zonder vergunning worden geplaatst in een mast, maar ook op bijvoorbeeld bushokjes, aan gevels etc. (na instemming van de eigenaar).

Voor het bouwen van de antenedrager (de mast) is vaak wel een vergunning nodig.

Telecomaانبieders hebben een voorkeur om hun antennes vergunningsvrij te plaatsen. Voor een goed bereik van antennes moeten deze op een bepaalde hoogte worden geplaatst. In Berkelland zijn er weinig hoge gebouwen of bouwwerken die geschikt zijn om deze vergunningsvrije antennes te plaatsen. Daarom moet vaak gekozen worden voor een antenedrager (een mast). Deze masten hebben meestal een hoogte tot 40 meter. Als gemeente hebben wij antennebeleid. Hierin is vastgelegd onder welke voorwaarden we medewerking kunnen verlenen aan het plaatsen van een antenedrager.

Vraag: Wie bepaalt er waar een (5G) zendmast komt te staan in de Gemeente Berkelland?

Is de/een locatie op voordracht van de telecomaانبieders?

Wat zijn de voorwaarden zodat de Gemeente Berkelland medewerking verleent aan het laten plaatsen van een antenne-installatie (de mast)?

Antwoord: *Binnen de gemeente Berkelland is de mobiele dekking en capaciteit niet overal optimaal. Providers hebben afspraken met de rijksoverheid om te voorzien in een landelijk dekkend netwerk.*

Schriftelijke vragen art. 33

Voor de locatie keus is een zogenaamd zoekgebied leidend. Dit zoekgebied is gebaseerd op de dekkingsgraad en de kwaliteit van het mobiele netwerk van een provider in een bepaald gebied. Het zoekgebied wordt aangegeven door de provider.

Binnen dit zoekgebied wordt door de Provider een locatie gezocht die (zo mogelijk) voldoet aan de kaders van het gemeentelijk antennebeleid maar waar ook de grondeigenaar mee wil werken aan een mast op zijn grond.

Zoals al aangegeven staan in het gemeentelijk antennebeleid de kaders om mee te werken aan een antennedragers. Deze kaders bestaan uit:

- 1) Uitgangspunten algemeen (omgeving informeren, site-sharing, bestaande bebouwing / nieuwbouw)*
- 2) Uitgangspunten voor de antenne installatie (bereikbaarheid, waardevolle objecten, vormgeving en detaillering)*
- 3) Uitgangspunten voor locatiekeuze (laagvliegzone, bebouwde kom (bebouwd gebied), buitengebied (landschap).*

Vraag: Als er geen vergunning wordt afgegeven voor de antenne-installatie (de mast) dan is het ook lastig om een 5G-antenne te plaatsen. Klopt het dat de Gemeente dus uiteindelijk zelf beslist waar wel of geen zendmast komt? En/of beslist de Provincie dat?

Antwoord: *Als gemeente willen wij ad-hoc beslissingen voorkomen bij de besluitvorming over aanvragen omgevingsvergunningen voor antennedragers. Wij hebben daarom antennebeleid vastgesteld. Dit beleid vergroot de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid van inwoners en aanvragers.*

De Provincie heeft hierin geen rol.

Vraag: Wat is de reden dat er op deze locatie (Steenweg) in een natuurgebied waar vrij weinig mensen wonen een zendmast moet komen?

Antwoord: *In de omgeving van de Steenweg ligt in een zoekgebied van een provider. Dit zoekgebied is niet onbeperkt groot in verband met de bereikbaarheid van antenne-installaties. In dit zoekgebied zijn tal van locaties onderzocht op haalbaarheid. Haalbaarheid op medewerking van de eigenaar maar ook of deze locaties mogelijk waren op basis van het gemeentelijk antennebeleid. Uiteindelijk is de provider op de locatie aan de Steenweg (landbouwgrond) uitgekomen.*

Vraag: Is er al een vergunning voor de antenne-installatie (de mast) aan de Steenweg afgegeven? Is de locatie aan de Steenweg toevallig geen grondwaterbeschermingsgebied en/of waterwingebied? (naar aanleiding van de omwonende in Haarlo die in de clinch lag met de Gemeente.)

<https://www.gld.nl/nieuws/7829517/vrouw-die-5g-mast-wil-voorkomen-haalt-gelijk-maar-mast-mag-er-komen>

Antwoord: *De omgevingsvergunning voor het plaatsen van een antennemast aan de Steenweg is 11 juli 2023 verleend en op 14 juli 2023 verzonden.*

Deze locatie ligt niet in een grondwaterbeschermingsgebied.

Vraag: De Gemeente ging tegen de uitspraken in hoger beroep bij de Raad van State. Die oordeelt dat de Gemeente wel fouten heeft gemaakt. Waarom heeft de Gemeente niet naar de bezwaren van de belanghebbende geluisterd? Waarom heeft de Gemeente de belanghebbende (onterecht) afgewezen als belanghebbende? En waarom is het bezwaar (onterecht) afgewezen?

Antwoord: *De uitspraak die u aanhaalt in uw vraag is de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 18 december 2020 naar aanleiding van het beroep tegen de vergunning voor het plaatsen van een antennemast aan de Dennenweg in Haarlo. Tegen deze uitspraak, en een andere uitspraak over diezelfde zaak, heeft het college hoger beroep ingesteld. De gemeenteraad is hiervan in kennis gesteld.*

Ons hoger beroep ging niet over de inhoud van de verleende vergunning maar over de vraag of de inwoner(s) als belanghebbende aangemerkt konden worden. Dat hoger beroep is ongegrond verklaard. Dit betekent dat deze inwoners wel belanghebbenden zijn.

Wij hebben hangende het hoger beroep nieuwe inhoudelijke besluiten genomen. Daartegen hebben de bewoners hoger beroep ingesteld. Deze hoger beroepen zijn ongegrond verklaard.

Vraag: Waarom heeft de Gemeente de impact van de mast op het landschap niet goed onderzocht?

Antwoord: *Voordat wij een besluit hebben genomen op de aanvraag voor de locatie aan de Dennenweg is er een landschapsadvies opgesteld. Dit advies heeft ten onrechte geen onderdeel uitgemaakt van het primaire besluit, de vergunning. Bij de nieuwe besluiten hebben wij dit hersteld. Hierover heeft de hoogste bestuursrechter geoordeeld dat wij dit juist hebben gedaan.*

Vraag: Klopt het dat de bouw uiteindelijk niet is doorgegaan omdat het in een grondwaterbeschermingsgebied gebouwd zou gaan worden?

Antwoord: *Naast de omgevingsvergunning die verleend is voor een mast aan de Dennenweg in Haarlo had/heeft de provider ook een toestemming nodig in het kader van de Provinciale verordening. Voor zover bekend werkt de Provider nog aan het verkrijgen van de toestemming hiervoor.*

Vraag: Zijn er in Berkelland elders zendmasten geplaatst in grondwaterbeschermingsgebied en/of waterwingebied die hier dan eigenlijk helemaal niet zouden mogen staan?

Antwoord: *Er zijn geen andere locaties.*

Vraag: Er was een oud onderzoek gebruikt en een recent onderzoek zou nodig zijn om te bepalen of de 5G-masten schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Wat voor onderzoek gebruikt de Gemeente nu als er aangetoond moet worden wat het effect is op de volksgezondheid?

Antwoord: *Zoals eerder aangegeven is het plaatsen van antennes en ook 5G antennes een vergunningsvrije activiteit. De landelijke overheid heeft dit zo bepaald.*

In Nederland worden door de Rijksoverheid blootstellingslimieten gehanteerd die door het International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP) zijn opgesteld. Dit om gezondheidsrisico's te voorkomen. ICNIRP is een internationale non-profitorganisatie die advies geeft over de gezondheids- en milieueffecten van niet-ioniserende straling. Deze blootstellingslimieten worden op advies van de Europese Unie in Nederland gehanteerd en zijn vastgelegd in het Antenneconvenant. Dit is een bindend convenant tussen de Staat, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de antenneoperators. De ICNIRP toetst met regelmaat of het nodig om de blootstellingslimieten aan te passen. De laatst vernieuwde ICNIRP-richtlijnen zijn in maart 2020 gepubliceerd. Hierbij is van belang dat de referentieniveaus grotendeels hetzelfde zijn gebleven en ook rekening is gehouden met de frequenties van 5G. ICNIRP concludeert dat er geen wetenschappelijke basis is voor de veronderstelling dat onder de blootstellingslimieten gezondheidsschade optreedt. Hierbij is alle beschikbare (wetenschappelijke) literatuur door ICNIRP beoordeeld en is ook gekeken naar lange termijn effecten. De blootstellingslimieten kennen bovendien een ruime veiligheidsmarge (50 keer lager dan het niveau waarbij in het onderzoek gezondheidseffecten optraden). Dit volgt ook uit de meest recente jurisprudentie van de hoogste bestuursrechter van Nederland (de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State). Deze uitspraak luidt dat verhoogde gezondheidsrisico's als gevolg van stralingseffecten van een antennemast op basis van de huidige wetenschap niet aannemelijk zijn wanneer onder de blootstellingslimieten wordt gebleven.

De gemeente heeft hier geen rol in.

Naar aanleiding van het artikel "De nieuwe straatverlichting big lamppost is watching you" (zie bijlage 1).

In Montferland komen nieuwe lantaarnpalen van Sustainer. Het bedrijf noemt ze zelf "centrale smart city hubs". Deze slimme lantaarnpalen kunnen voorzien worden met controle- en af luisterapparatuur (surveillance staat) en ook worden ingezet als 5G communicatiemast.

Vraag: Is de Gemeente Berkelland al in zee gegaan of in onderhandeling met aanbieders van dit soort slimme lantaarnpalen die beschikken over "centrale smart city hubs"?

Schriftelijke vragen art. 33

(Staan dit soort slimme lantaarnpalen al in Berkelland of is dit in planning?)

Antwoord: *Nee, dat is niet het geval. Er zijn ook geen concrete plannen voor plaatsing bekend.*

Vraag: Heeft Berkelland een lichtplan? En staat daar of ergens anders iets in over het gebruik van dit soort slimme lantaarnpalen?

Antwoord: *We hebben een beleidsplan Openbare Verlichting in de maak waarin we de relatie tussen de uitrol van het 5G netwerk en lichtmasten als mogelijke zenderlocatie onderkennen. Het uiteindelijke 5G netwerk vereist volgens de experts een dicht net van antennes en het lichtmastenareaal voorziet wellicht in de behoefte. Het is niet ondenkbaar dat we als gemeente op termijn op basis van wetgeving moeten (mee)faciliteren in die uitrol. Wellicht met onze lichtmasten dus, maar exploitanten kunnen natuurlijk ook met eigen antennewerken werken in de gemeente. We nemen de stelling dat we de ontwikkelingen volgen en onze wettelijke taken invullen zodra die actueel zijn.*

Vraag: Is het College het ermee eens dat lantaarnpalen licht moeten geven en niet ingezet moeten gaan worden voor de controle van burgers en/of 5G communicatiemast?

Antwoord: *Zoals ook in het antennebeleid is aangegeven vinden we als college dat goede bereikbaarheid bijdraagt aan de veiligheid en leefbaarheid van de gemeente Berkelland. Als hiervoor gebruik moet worden gemaakt van gemeentelijke eigendommen (een perceel of bouwwerken) staan wij daar niet onwelwillend tegenover.*

Naar aanleiding van Zienswijze (22/11 '23) W.J. de Jong ontwerp-Omgevingsvisie Berkelland "Straling verdient meer aandacht" (zie bijlage 2)

Vraag: Wat doet het College met deze zienswijze? En heeft het College een mening over deze zienswijze?

Antwoord: *De beoordeling en afweging van deze zienswijze wordt meegenomen in definitieve besluitvorming ten aanzien van de omgevingsvisie. Besluitvorming moet nog plaats vinden. Ook is er nog geen standpunt ingenomen ten aanzien van deze zienswijze.*

Vraag: Wat gaat de Gemeente doen met de niet genormeerde risico's van straling die op grond van artikel 3.3. van de Omgevingswet om lokaal voorzorg vragen?

Antwoord:

Artikel 3.3 van de Omgevingswet is het zogenaamde voorzorgsbeginsel. Het voorzorgsbeginsel is het beginsel dat inhoudt dat bedrijven en overheden maatregelen nemen wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben voor het milieu of de gezondheid. Het gaat om activiteiten waarbij de beschikbare wetenschappelijke gegevens wel indicaties geven voor een risico, maar nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs beschikbaar is over de aard of omvang van een risico.

De frequenties voor mobiele communicatie worden landelijk en techniekneutraal geveild en vergund door de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur. De Rijksoverheid heeft daarbij ook de verantwoordelijkheid voor/over de gezondheidseffecten van antennes.

Gesteld kan worden dat de Rijksoverheid hiermee het voorzorgsbeginsel invult.

Als gemeente hebben wij in ieder geval geen invloed op het gebruik van een bepaalde frequentie of het aan- of uitzetten van een bepaalde antenntechiek (zoals 4G of 5G).

Vraag: Oxidatieve stress kan ernstige schade veroorzaken. Wat gaat de Gemeente doen nu op grond van wetenschappelijk bewijs oxidatieve stress als biologisch werkingsmechanisme van schade door straling aannemelijk is?

Antwoord: *De gemeente volgt de Rijksoverheid met betrekking tot de gezondheidseffecten van antennes. In tegenstelling tot de Landelijke overheid hebben wij hiervoor geen kennis in huis om dit objectief te kunnen beoordelen. Ook hebben wij zoals ook bij de vorige vraag al is weergegeven geen invloed op het gebruik van een bepaalde frequentie of het aan- of uitzetten van een bepaalde antenntechiek (zoals 4G of 5G)*

Vraag: Wat gaat de Gemeente doen met de problemen van burgers met EHS waarvan alle klachten op basis van oxidatieve stress te verklaren is?

Antwoord: *De gemeente volgt de Rijksoverheid met betrekking tot de gezondheidseffecten van antennes. In tegenstelling tot de Landelijke overheid hebben wij hiervoor geen kennis in huis om dit objectief te kunnen beoordelen. Ook hebben wij zoals ook bij de vorige vragen al is weergegeven geen invloed op het gebruik van een bepaalde frequentie of het aan- of uitzetten van een bepaalde antenntechiek (zoals 4G of 5G)*